

INFORMATION PLATFORM "CENTER FOR INNOVATIVE THINKING"
UKRAINIAN INSTITUTE OF SCIENTIFIC STRATEGIES
EUROPEAN UNION RESEARCH DEPARTMENT
SCIENTIFIC AND PUBLISHING CENTER "PROGRESS"

MODERN SCIENCE AND EDUCATION

PROCEEDINGS OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE

April 10-12, 2026

Paris, France

This edition was approved for publication on April 26, 2026.

Published in A4 format online on website:

<https://naukainfo.com/conference?id=113>

Publisher: Sole proprietor Soloviov O. V. Certificate of registration in the State
Register of Publishers, Manufacturers, and Distributors of Publishing Products series
DK № 8227, dated April 23, 2025.

Paris, France
2026

TABLE OF CONTENTS

ECONOMIC THEORY, MACRO- AND REGIONAL ECONOMY

1. *Hryshyna Nataliya Volodymyrivna, Hryshyna Larysa Oleksandrivna* 6
MANAGING THE REGIONAL INVESTMENT POTENTIAL IN THE
CONDITIONS OF ECONOMIC RECOVERY OF UKRAINE

FINANCE AND BANKING; TAXATION, ACCOUNTING AND AUDITING

2. *Radionov Yurii Denysovich* 12
BUDGET PRIORITIES IN THE CONTEXT OF WAR AND POST-WAR
RECONSTRUCTION OF UKRAINE

MANAGEMENT, PUBLIC ADMINISTRATION AND GOVERNANCE

3. *Лахижа Микола Іванович, Діденко Олег Григорович, Александрович* 24
Андрій Олександрович
ПАРТИЦИПАТИВНА ДЕМОКРАТІЯ ТА АДВОКАЦІЯ ЯК
ІНСТРУМЕНТИ ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ МЕШКАНЦІВ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА
ВІДБУДОВИ
4. *Луценко Григорій Васильович, Матюхіна Дар'я Анатоліївна,* 30
ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ СТУДЕНТСЬКИМИ
ОБ'ЄДНАННЯМИ: ВІД НАСТАВНИЦТВА ДО ПРОЄКТНОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ

LAW AND INTERNATIONAL LAW

5. *Шуберт Рената Васиївна* 37
COMBATING TRAFFICKING IN WOMEN IN THE EUROPEAN
UNION: LEGAL FRAMEWORKS AND EMERGING MIGRATION
CHALLENGES
6. *Дудник Вікторія Русланівна, Жибак Андрій Анатолійович* 46
БАЛАНС ІНТЕРЕСІВ СТОРІН У ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАННЯХ
В УМОВАХ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ПРАВА

MILITARY SCIENCES, NATIONAL SECURITY AND STATE BORDER SECURITY

7. *Blazheyevskiy Mykola Yevstakhovich, Diadchenko Vladyslav* 52
Valeriyovich, Diadchenko Arsenii Vladyslavovich
PROBLEMS OF DESTRUCTION OF CHEMICAL WEAPONS.
PEROXIDES AS MEANS FOR DISPOSAL OF TOXIC CHEMICAL
WARFARE SUBSTANCES

MANAGEMENT, PUBLIC ADMINISTRATION AND GOVERNANCE

DOI: <https://doi.org/10.64828/conf-113-2026-1>

УДК 342.72/.73:352(477)"364"

Лахижа Микола Іванович

доктор наук з державного управління, професор

Діденко Олег Григорович

кандидат наук з державного управління

Александрович Андрій Олександрович

здобувач

Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ПАРТИСИПАТИВНА ДЕМОКРАТІЯ ТА АДВОКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ МЕШКАНЦІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ВІДБУДОВИ

Анотація. Стаття виконана в рамках НДТ «Модернізація публічного управління, адміністрування та права в умовах європейської інтеграції». Удосконалено підходи до розуміння понять «партисипація» та «адвокація», вперше здійснено їх порівняння. Відзначено, що партисипація та адвокація мають посилювати респонсивність органів влади, яку охарактеризовано як її здатність відчувати потреби населення та гнучко реагувати на них.

Ключові слова: адвокація, партисипація, територіальні громади, воєнний стан, публічне управління, сталий розвиток, економічні фактори

Партисипативна демократія (демократія участі) в умовах воєнного стану стає не лише теоретичним концептом, а й прикладним механізмом перетворення мешканців територіальних громад із спостерігачів на активних суб'єктів публічного управління. У контексті адвокації спільних інтересів мешканців територіальної громади, цей інструмент дозволяє легітимізувати прагнення громадян та забезпечує можливість їх прямого впливу на вироблення та прийняття рішень органами місцевого самоврядування (ОМС).

Проблематика партисипативної демократії та адвокації інтересів громадян розглядалася авторами в процесі реалізації НДТ «Модернізація публічного управління, адміністрування та права в умовах європейської інтеграції» (ДР 0124U002134) Національного університету Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка у 2024-2026 роках (М. Лахижа – теоретичні аспекти; О. Діденко – механізми стратегічного розвитку територіальних громад; А. Александрович – адвокація як інструмент захисту прав громадян). Партисипативна демократія та адвокація розглядалися на основі зарубіжного та вітчизняного досвіду як інструменти забезпечення сталого розвитку територіальних громад. Активно використовувався метод партисипативного (включеного) спостереження як поєднання вивчення та впливу на об'єкт дослідження.

Проведений аналіз літератури свідчить про багатоаспектність поняття «партисипативний», зокрема: партисипація (К. Шустрова, Є. Павліченко), партисипативна демократія (М. Галушак, Т. Кужда), партисипативне стратегічне планування (М. Ольчак), партисипативне управління (В. Данкевич, О. Радиш, Ю. Сімакова), партисипативне бюджетування (Н. Булеца, М. Дмитрієва), партисипативне прогнозування (І. Суший), партисипативне відновлення (путівник), партисипативний підхід (І. Абрамова, Н. Горішна, М. Швардяк) , партисипативний стиль (Р. Сторожев), партисипативне лідерство (В. Голубь), партисипативне спостереження та партисипативне дослідження тощо.

З теоретичної точки зору важливо окрім широти поняття «партисифікація» відзначити й позитивне його сприймання учасниками процесів розвитку та розгляд як інструменту сталого розвитку муніципалітетів [1]. Залучення громадськості до процесів прийняття рішень у територіальних громадах відбувається переважно у формі публічних слухань, громадських обговорень, електронних консультацій та електронних петицій, фокус-груп та суспільних панелей, онлайн-платформ, бюджетів участі тощо.

Поняття «адвокація» українськими вченими та практиками розглядається як захист інтересів (широке розуміння) чи процес обстоювання інтересів та захисту прав громадян, яке здійснюється громадськими інституціями з метою впливу на рішення органів влади (вузьке розуміння). «З професійної точки зору адвокація – це не «голосування серцем» або підтримка ініціативи у соцмережах, а структурований процес, спрямований на конкретну зміну державної політики чи нормативного поля. Адвокація завжди має чітку мету: ухвалення постанови уряду, видачу наказу міністерства, розробку чи внесення змін до законопроекту, ухвалення місцевого рішення» [2]. У контексті публічного управління адвокацію доцільно розглядати як механізм впливу на владні інституції, їхню політику та публічні практики з метою досягнення змін на місцевому рівні [3, с. 7; 5, с. 109].

Отже, між партисипацією і адвокацією є як спільні риси (форми взаємодії громадянського суспільства із владою), так і відмінності (табл. 1)

Таблиця 1

Відмінності між партисипацією та адвокацією

№	Критерій	Партисипація	Адвокація
1	Форма	Безпосередній вплив через участь громадян	Опосередкований вплив
2	Ініціатор	Влада чи громадяни	Громадські інституції, ініціативні групи, носії проблеми та представники громади [5, с. 109].
3	Роль громадян	Активні співучасники, партнери	Суб'єкти самоадвокації, учасники коаліцій та представники груп інтересів [5, с. 109].
4	Спрямованість	Вхід у систему публічного управління	Вплив на систему публічного управління
5	Тривалість	Постійний або циклічний процес	Період досягнення мети
6	Рівень конфліктності	Переважно співпраця (консенсус) [4]	Спрямована на співпрацю але може бути конфронтаційною, якщо влада чинить опір [3, с. 7].
7	Методи впливу	Пряма участь громадян та прямий вплив на орган влади	Опосередкована участь, використання медіа, експертів та інших форм впливу, організація заходів

Підготовлено авторами згідно: [1; 2; 3; 5]

Цей аналіз і практика засвідчують, що оптимальний результат може досягатися при взаємному доповненні цих процесів. У цьому зв'язку адвокація виконує в системі місцевого самоврядування мобілізаційну, комунікаційну, контрольну та функцію зворотного зв'язку між громадою і владою [6, с. 173–174].

Наприклад, громадські інституції чи активісти можуть організувати кампанію на захист права громадян на партисипацію і змусити орган місцевого самоврядування прийняти положення про громадські слухання, громадську раду чи партисипативне бюджетування тощо.

Органи самоорганізації населення (ОСН), громадські ради (ГР), будинкові, вуличні комітети, організації ветеранів, молоді та інші громадські інституції є в першу чергу інструментами партисипації, але часто можуть ставати суб'єктами адвокації, якщо влада не реагує на запити населення. З огляду на це, адвокація на місцевому рівні має розглядатися не лише як форма представництва інтересів, а і як інструмент включення громадян у процес підготовки, просування та моніторингу управлінських рішень [5, с. 109; 6, с. 173].

Варто зазначити, що адвокація допомагає розвитку партисипативної демократії, яка, в свою чергу, сприяє адвокації через такі функції: забезпечення соціальної згуртованості, посилення горизонтальних зв'язків, коли мешканці територіальної громади об'єднуються навколо ідеї та усвідомлення спільних завдань; конкретизація інтересів, фахове обґрунтування необхідності змін; забезпечення моніторингу та звітності (зворотній зв'язок). Таким чином посилення співпраці сприяє уникненню можливої конфронтації.

Це особливо важливо в умовах воєнного стану та відбудови, що вже зауважувалося авторами посібника з адвокації: «Українське громадянське суспільство проявляє стійкість та рішучість не тільки у підтримці його захисників та захисниць, але й в активних діях по формуванню візії майбутнього повоєнної країни, як у його дороговказах, так і в методах, напрямках взаємодії, діалогу громадянського суспільства з владними інституціями (урядом, парламентом, місцевими органами влади) та участі у прийнятті рішень» [с. 5].

Отже, партисипація та адвокація мають посилювати респонсивність органів влади, яку можна характеризувати як її здатність відчувати потреби населення та гнучко реагувати на них [4]. Для територіальних громад в умовах воєнного стану та відбудови таке поєднання має значення як механізм

громадянської мобілізації, зворотного зв'язку, підвищення довіри до місцевої влади, а також якісної розробки та реалізації стратегій сталого розвитку [3, с. 63; 6, с. 173–174].

Але необхідно враховувати й бар'єри, які виникають внаслідок формалізму як органів влади, так і громадян та експертів (проведення слухань «для галочки», умовні засідання тощо), некомпетентності учасників партисипативних процесів, необхідності інклюзивності для різних категорій громадян для забезпечення е-демократії, а також від здатності суб'єктів адвокації формулювати реалістичні пропозиції та добирати належні інструменти впливу на рішення органів місцевого самоврядування [3, с. 7].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Залізнюк В. П., Головня Ю.І., Дьяченко О.В. Партисипативне управління як інструмент сталого розвитку муніципалітетів «Modern Economics», №49 (2025), 79-87 DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V49\(2025\)-11](https://doi.org/10.31521/modecon.V49(2025)-11)
2. Перфецька А. Що таке адвокація і як відрізнити її від “вболівання”? Дім громадянського суспільства URL: <https://home.ednannia.ua/online-studio/articles/shho-take-advokatsiya-i-yak-vidriznyty-yiyi-vid-vbolivannya>
3. Лазоренко О. Адвокація: практичний посібник для громадських експертів. К. 2023. 85 с.
4. Лахижа М.І. Респонсивність як умова модернізації суспільства. Теорія і практика державного управління. Харків: 2009, №1 (24). с. 41-45
5. Назаренко Д. Л. Адвокасі на місцевому рівні в Україні: підходи до класифікації Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління. 2019. Т. 30 (69). № 6. С. 109–117.
6. Покатаєв П. С. Суспільні функції адвокати в контексті місцевого самоврядування. Держава та регіони. Серія: Державне управління. 2020. № 2 (70). С. 173–178.